

Raad voor de
rechtspraak

De minister van Justitie en Veiligheid
mr. F. van Oosten
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Afdeling strategie

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

www.rechtspraak.nl

datum 2 oktober 2025
e-mail wetgeving.rvdr@rechtspraak.nl
onderwerp Advies Wetsvoorstel verbetering kroongetuigenregeling en
Besluit getuigenbescherming

Geachte heer Van Oosten,

Bij brief van 17 juni 2025, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de 'Raad') advies uit te brengen inzake het Wetsvoorstel verbetering kroongetuigenregeling (het 'Wetsvoorstel') en Besluit getuigenbescherming 202* (het 'Besluit').

HET WETSVOORSTEL

Het Wetsvoorstel strekt tot verbetering, waaronder verbreding voor een bepaalde categorie van getuigen, van de wettelijke regeling om toezeggingen te kunnen doen aan getuigen in strafzaken die tevens verdachte of veroordeelde zijn (kroongetuigenregeling). Het betreft de regeling in artikel 44a van het Wetboek van Strafrecht (Sr) voor de vermindering van straf van een getuige die tevens verdachte is, tezamen met de strafvorderlijke regeling in de artikelen 226g tot en met 226l van het Wetboek van Strafvordering (Sv) met betrekking tot toezeggingen aan getuigen die tevens verdachte zijn dan wel aan getuigen die reeds veroordeeld zijn.

Het ontwerpbesluit vervangt het Besluit getuigenbescherming en bevat onder meer een aantal nieuwe elementen die essentieel zijn voor een goed werkend stelsel voor de getuigenbescherming. Dit betreft een omschrijving van de kring van betrokkenen die in aanmerking komt voor beschermingsmaatregelen, van de aard en inhoud van die maatregelen, van de verplichtingen van de betrokkene en de Staat, de verhouding tussen de opdracht tot het treffen van beschermingsmaatregelen en de getuigenbeschermingsovereenkomst, en de wijziging of beëindiging van de beschermingsmaatregelen.

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

ADVIES

Toezicht op getuigenbescherming

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklust van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechterlijke zaken zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

Raad voor de
rechtspraak

datum 2 oktober 2025
pagina 2 van 4

De Raad onderschrijft de keuze om in de regeling niet te voorzien in toetsing van de getuigenbeschermingsovereenkomst (GBO) op zaaksniveau door de rechter-commissaris. Wel benadrukt de Raad het belang van stelseltoezicht door een andere organisatie dan het Openbaar Ministerie (OM), vanwege de huidige verantwoordelijkheid van het OM voor zowel de strafvorderlijke deal als de (uitvoering van de) GBO. Dat toezicht zou kunnen worden uitgevoerd door de procureur-generaal bij de Hoge Raad (op basis van artikel 122 Wet RO). De Raad adviseert hier in de MvT speciaal aandacht aan te besteden.

Verklaring over andere delicten dan je eigen delicten

Daarnaast merkt de Raad ten aanzien van het voorgestelde lid 3 van artikel 44a Sr op dat door de zinsnede “geringe aandeel...daarin” een categorie kroongetuigen wordt uitgesloten van de verbreding van de nieuwe strafverminderingsgrond terwijl dat niet lijkt te zijn beoogd. Dat kan bijvoorbeeld een kroongetuige zijn die kan verklaren over misdrijven gepleegd door anderen waarin hij zelf geen aandeel heeft gehad, in ruil voor strafeiskorting in zijn eigen strafzaak waarin hij wordt verdacht van andere strafbare feiten. De huidige formulering maakt dat het erop lijkt dat bijvoorbeeld de boekhouder van de criminele organisatie die zelf wordt vervolgd voor witwassen, maar kennis heeft over liquidaties gepleegd door anderen, geen aanspraak zou kunnen maken op omzetting van een onvoorwaardelijke gevangenisstraf naar een voorwaardelijke gevangenisstraf in zijn eigen strafzaak. Dit kan echter, naar de Raad begrijpt, gezien de Memorie van Toelichting (p. 25) niet de bedoeling zijn. De verwarring ontstaat omdat “daarin” in het voorgestelde derde lid taalkundig terugwijst naar de misdrijven waarover de kroongetuige kan verklaren. De Raad adviseert het Wetsvoorstel op dit punt te verduidelijken.

Lage verwachtingen

Bij het voorgestelde lid 3 van artikel 44a Sr stelt de Raad vraagtekens bij de verwachting dat ‘facilitators’ bereid zullen zijn een getuigenverklaring af te leggen (MvT, p. 25). De voorgestelde regeling lijkt namelijk weinig zekerheid te bieden. Wanneer kan een officier van justitie (OvJ) bijvoorbeeld beoordelen dat hij voornemens is om een gevangenisstraf van ten hoogste 6 jaar te vorderen? Heeft hij daarvoor niet de verklaring van de betrokkene nodig? Het risico lijkt echter te bestaan dat de betrokkene een verklaring aflegt op basis waarvan de OvJ vervolgens tot de conclusie komt dat niet kan worden volstaan met een eis van maximaal 6 jaar gevangenisstraf, waardoor de getuige alsnog een onvoorwaardelijke gevangenisstraf boven het hoofd hangt.

De hoogte van de eis vs de hoogte van de straf

Het voorgestelde derde lid van artikel 44a Sr vereist voor omzetting van de volledige straf in en voorwaardelijke straf dat “*de officier van justitie voornemens is een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf te vorderen van ten hoogste zes jaren (...)*”. Wat is nu de situatie als de OvJ zes jaar (voorwaardelijke) gevangenisstraf eist, maar de rechter acht jaar passender vindt? Kan hij dan ook acht jaar voorwaardelijk opleggen? Vermoedelijk niet, maar dit volgt niet helder uit de voorgestelde bepaling en de bijbehorende toelichting. De Raad adviseert nader te verduidelijken wat in dit geval aangewezen is.

datum 2 oktober 2025
pagina 3 van 4

IT-GEVOLGEN

Het Wetsvoorstel en het Besluit hebben geen significante IT-impact voor de Rechtspraak.

WERKLAST

Het Wetsvoorstel en het Besluit leiden naar verwachting niet tot substantiële werklastgevolgen voor de Rechtspraak.

CONCLUSIE

De Raad voor de rechtspraak onderkent het belang van het Wetsvoorstel. De Raad heeft geen zwaarwegende bezwaren tegen het Wetsvoorstel, maar geeft u in overweging om het Wetsvoorstel op de in dit advies genoemde onderdelen te verduidelijken en/of aan te passen.

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het Wetsvoorstel, stelt de Raad er prijs op als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Tweede en de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het *Staatsblad*. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,

mr. R.C.C. van Leest
Lid Raad voor de rechtspraak

datum 2 oktober 2025
pagina 4 van 4

BIJLAGE: WETSTECHNISCH EN REDACTIONEEL COMMENTAAR

In het voorgestelde art. 44a lid 3 staat “*voornemens is*”, maar op het moment dat deze bepaling aan de orde is, is de vordering van de OvJ al geweest. Dus zou dit niet “*voornemens was*” moeten zijn?

Op p. 11 (MvT) staat: “*Bij toepassing van de nieuwe strafverminderinggrond zal de officier van justitie een onvoorwaardelijke gevangenisstraf eisen (...)*”. Dit lijkt “een voorwaardelijke gevangenisstraf” te moeten zijn.